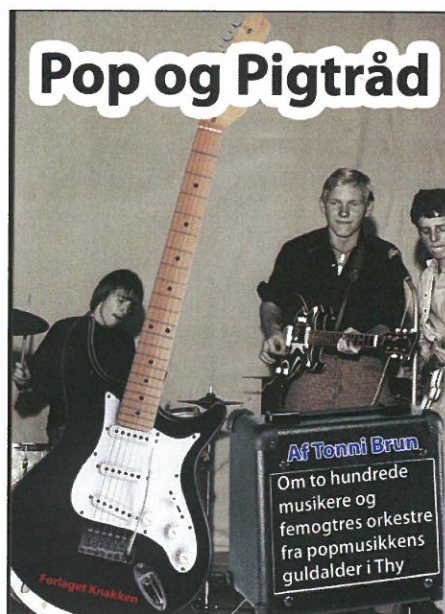

I Thy sættes lokalhistorien på nettet

Af John Thrane, cand.mag. freelance

Tre arkiver er blevet til ét arkiv i Thisted, hvor lokalhistorien er sat på nettet af arkivthy.dk, der både er omdrejningspunkt og dynamoen i arbejdet med at gøre arkivalierne tilgængelige

Det skabte trængsel ved indgangen, da bogen "Pop og Pigtråd" blev lanceret i 2009, og omkring 500 personer ville ind og genopleve ungdommens musik. Omslag: Collage med gruppen The Spoons fra 1967.

Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune har siden 1979 haft til huse i det maleriske barndomshjem for Thistedes store digtersøn, I. P. Jacobsen (1847 - 1885).

Det er ikke ofte, at et arrangement i lokalhistoriske kredse trækker lange køer, og arrangørerne må afvise sure gæster ved indgangen. Men det skete for de ansatte og frivillige ved Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune en aften i maj 2009, da de slog dørene op til lanceringen af bogen "Pop og Pigtråd".

I bogen fortæller forfatteren Tonni Brun historien om de henved 200 musikere og 65 orkestre, der turnerede i Thy og Nordjylland i popmusikkens guldalder i 1960'erne og 1970'erne, hvor der ofte var bal med levende musik 5-6 steder i Thy med flere hundrede gæster på hvert spillested.

Et par af de populære orkestre fra dengang var også inviteret for at slå på tromme for den nye bog, og op mod 500 interesserede gæster ville ind og genopleve musikken og ungdommens glade dage.

"Det var over dobbelt så mange, som vi havde plads til i lokalet, så vi måtte afvise folk ved indgangen. Det gav sure miner fra dem, som måtte gå hjem uden at få hilst på ungdommens idoler. Vi havde ikke fantasi til at forestille os, hvilken in-

teresse der var for at få genopfrisket den forsvundne ungdom", fortæller arkivleder Orla Poulsen.

Det er også et ganske godt billede på den store interesse og bevågenhed, der er omkring lokalhistorien i Thy.

Tre arkiver er lagt sammen

Indtil kommunesammenlægningen i 2007 blev lokalhistorien varetaget af de tre gamle Thy-kommuner, Thisted, Sydthy og Hanstholm, der havde hver sin lokalhistoriske samling. Efter 2007 er den samlede lokalhistoriske indsats i den nye Thisted Kommune blevet varetaget af Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune, der samtidig også blev § 7 arkiv for den nye storkommune.

De tre lokalhistoriske arkiver er nu blevet samlet i ét lokalhistorisk arkiv, der er delt i to afdelinger, hvor hovedafdelingen i Thisted dækker den nordlige del, og Hurup-afdelingen dækker den sydlige del. Begge steder er der læsesale, som de besøgende kan benytte.

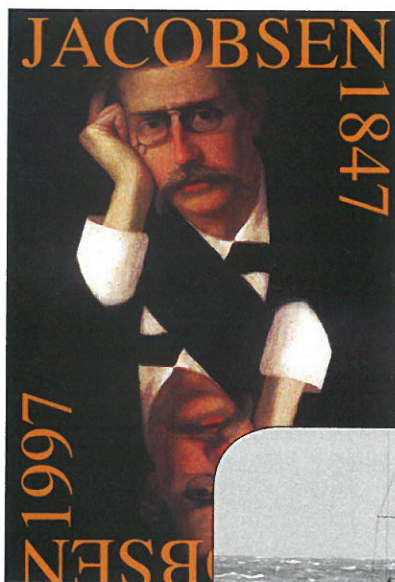
Arkivet bliver drevet med to fuldtidsstillinger fordelt på tre ansatte. Arkivleder Orla Poulsen er

ansat på deltid, arkivassistent Jytte Gehrke er ansat på fuld tid med fast tilknytning til afdelingen i Thisted, og arkivassistent Hanne Løkkegaard er ansat på deltid og er tilknyttet både Hurup og Thisted.

Dertil kommer en uvurderlig (og uundværlig!) hjælp fra mellem 15 og 20 frivillige ildsjæle, der bidrager med at registrere indleverede arkivalier, sørger for indscanning af de mange fotografier, der er overdraget til arkivet, skriver artikler til arkivets webside og løser de utallige andre opgaver, der skal til for at drive et effektivt arkiv med et begrænset budget.

"Vi har desværre ikke undgået nedskæringer, og det har betydet, at vi har måtte skære ned på åbningstiderne, så vi kun har åbent én dag om ugen i Hurup-afdelingen og tre dage om ugen i Thisted, fortæller Orla Poulsen, og fortsætter:

"Det har været en kæmpe opgave at lægge de tre kommuners arkiver sammen og få registreret arkivalierne. Vi er færdige med arkivet fra Hanstholm Kommune, og arkivet fra Sydthy Kommune er vi næsten færdige med. Samtidig har vi gen-

I anledning af 150 året i 1997 for I. P. Jacobsens fødsel blev der fremstillet en plakat med et portræt af digteren udformet som et spillekort. Idé og layout: Orla Poulsen.

Redningsopgave i Hanstholm Havn i 1970'erne. Havnen blev indviet i 1967 efter et halvt århundredes tovtrækning med skiftende regeringer om bevillingerne til havnebyggeriet.

nem årene modtaget flere store afleveringer, bl.a. fra lokale arkitektfirmaer og lokale fotografer, heriblandt pressefotograf Tage Jensens store arkiv med omkring 70.000 negativer og den lokale Thy-fotograf A.B. Hansens arkiv med over 50.000 glasplader, der rækker helt tilbage til starten af 1900-tallet".

Thisted-afdelingen har siden 1979 haft til huse i digteren I.P. Jacobsens barndomshjem, der ligger centralt i byen på I.P. Jacobsens Plads, lige ved Store Torv, der gennem mange år har været samlingspunkt for store begivenheder i Thisted.

I midten af halvtredserne var huset dog tæt på at blive revet ned i fremskridtets navn for at give plads for parkeringspladser. Kun gennem en ihærdig indsats fra en række private kræfter lykkedes det at redde huset og få det renoveret.

Arkivthy.dk er dynamoen

Udover det maleriske barndomshjem for digteren I.P. Jacobsen, er arkivets hjemmeside både et vigtigt omrejsningspunkt og en dynamo i arkivets arbejde med at formidle den lokalhistoriske viden og gøre

de indsamlede arkivalier tilgængelige og søgbare for interesserede fra nær og fjern.

"Vi får faktisk rigtig mange henvendelser fra folk både herhjemme fra og fra udlandet, der har været inde og søge oplysninger om slægtninge", fortæller Jytte Gehrke, der sammen med Hanne Løkkegaard sidder i frontlinjen, når folk ringer og mailer til arkivet og vil vide mere.

"De mange henvendelser skyldes, at der i slutningen af 1800-tallet og i starten af 1900-tallet var rigtig mange thyboer, der udvandrede eller flyttede til andre egne i landet på grund af de hårde levevilkår i Thy. Folk var fattige, og jorden blev ødelagt af sandflugt og kraftige storme, og derfor var udvandringen særlig stor her i Thy. Vi har mange fra USA, New Zealand og Australien, der besøger vores hjemmeside i deres søgen efter deres rødder og finder billeder af slægtninge, og så vil de naturligt nok vide mere om, hvor de kommer fra", siger Jytte Gehrke.

På hjemmesiden findes et omfattende billedarkiv med mere end

63.000 billeder, som alle kan søge på. Billederne er samlet både under lokalitet med billeder fra byer og sogne i Thisted Kommune og under temaer lige fra "Besættelsen 1940-45" og "Digteren I.P. Jacobsen", over opførelsen af "Læmolerne ved Vorupør og Hansted" og til "Thylejren" i Frøstrup. Den nyeste er en omfattende fotodokumentation fra 2015 af Thisted-Fjerritslev Privatbane, der blev etableret i 1904 og nedlagt 1969.

Samtidig er billedarkivet organiseret under lokale fotografer, og her har pressefotograf Tage Jensens billedarkiv en helt særlig plads, fortæller Orla Poulsen: "Tage Jensen var Thisted Amts Tidende/Thisted Dagblads pressefotograf gennem næsten 25 år. Han omkom ved et flystyrt den 15. maj 1988, hvor han i anledning af 50 årsdagen for Oddesundbroens indvielse skulle fotografere et veteran tog".

Tage Jensen efterlod et stort negativarkiv, som i dag befinder sig på arkivet. Hovedparten af negativerne fra den tidligere Thisted Kommune er registreret og scannet ind og dermed gjort tilgængelige. De mange billeder har allerede udgjort

Hanstholm – Drømmen om en havn. 1. bind af historien om landsbyen Hansted og Hanstholm havn, der kan fejre 50 års jubilæum i 2017. Forsiden: Maleri af Jens Søndergaard.

"Arkivet arbejder også med at understøtte lokale initiativer til udgivelser af lokalhistoriske skrifter, og mange sogne og landsbyer i Thy har fået udgivet en lille bog om samfundet".

antal DVD'er, CD-rom'er og film, bl.a. "Viljen til Thy - Beskrivelse af forandringsprocessen i Thy i perioden fra 1970 til 2005" af tv-manden Jørgen Vestergaard.

Udgivervirksomheden spænder lige fra Thisted Købstads Historie i tre bind over en bog om Thy-lejren og til "500 quiz opgaver om Thy". Orla Poulsen peger selv på de tre vigtigste: "De vigtigste formidlingsopgaver må være "Thisted Købstads Historie" i tre bind samt udgivelsen af Hanstholms historie i 2 bind, hvor det første bind udkom 2013, og hvor bind 2 udkommer i år. Og endelig udgivelsen af et stort topografisk værk: "Landet mod Nordvest", der udkom i 2006".

Samtidig arbejder arkivet hele tiden med at involvere lokale folk i de gamle sogne omkring det lokalhistoriske arbejde.

grundstammen i flere af de lokalhistoriske bøger, der er udkommet de senere år, og registreringen af Tage Jensens negativer med motiver fra det daglige liv fra de tidligere Hanstholm og Sydthy kommuner fortsætter.

Arkivet arbejder tæt sammen med Thisted Museum og Historisk Samfund for Thy og Vester Hanherred. Foreningen, der har ca. 800 medlemmer, udgiver Historisk Årbog, der er udkommet siden 1906. Her bidrager arkivet med oplysning og hjælp, og alle årbøger er tilgængelige på arkivets hjemmeside.

Også Hanstholm Havn fylder i det daglige arbejde i arkivet. Hanstholm Havn blev indviet i 1967 og kan fejre 50 års jubilæum i 2017. Arkivets forlag, "Knakken", udsendte første bind af historien om Hanstholm i 2013, og en arbejdsgruppe arbejder nu intenst på andet bind, der skal ligge færdig op til jubilæet.

Lokalhistorien på nettet

På hjemmesiden bliver der løbende uploadet kilder til den lokale historie i form af billeder, film, lyd og artikler. Og i stigende grad er arkivet under overskriften "Kildevæld" også begyndt at digitalisere og uploade, hvad der står på hylderne i

arkivet. Det er skatte-, adresse- og telefonbøger, fæsteprotokoller, tingbøger og slægtsbøger m.m., som man nemmere kan sidde hjemme ved sit skrivebord og studere.

Seneste er Thisted Kommunes bygningsarkiver gjort søgbare i arkivets database, hvor man kan finde oplysninger indsamlet fra realregistre til skøde- og panteprotokoller, vejvisere, forsikringsprotokoller og bygningsopmålingsprotokoller.

Et andet stort projekt er "Besættelsestiden i den lokale avis", hvor to frivillige, Kjeld Starch Lauritsen og Jens Grud Sørensen, har gennemset 11.000 lokale aviser i perioden 1940 til 1952 og fundet alle historier, der knytter sig til den tyske besættelse af Thy. Arbejdet har taget flere år, og alle artiklerne kan nu findes på hjemmesiden.

Forlaget Knakken

Arkivet driver også en flittig udgivervirksomhed på eget forlag, "Forlaget Knakken", der har taget navn efter en plads i den nordøstlige del af Thisted, hvor åen løber ud i fjorden.

Overskuddet fra salget af bøger går til finansiering af nye udgivelser, og siden starten i 1984 er det blevet til godt 50 bogudgivelser, plus et

"Arkivet arbejder også med at understøtte lokale initiativer til udgivelser af lokalhistoriske skrifter, og mange sogne og landsbyer i Thy har fået udgivet en lille bog om samfundet. Senest har arkivet involveret sig i videoportrætter af folk i Klitmøller, og det nyeste projekt er en kogebog om ål. Vi spænder bredt i lokalhistorien i Thy", slutter Orla Poulsen.

Fakta om arkivet:

Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune

Thisted afdeling. I.P.Jacobsens Hus, I.P.Jacobsens Plads 8, 7700 Thisted

Åbent: Mandag - onsdag mellem 13.00 og 16.00.

Hurup afdeling. Hurup Bibliotek, Søndergade 1, 7760 Hurup
Åbent: Torsdag mellem 10.00 og 16.00

www.arkivthy.dk med over 63.000 søgbare billeder.

Arkivet er §7 arkiv for Thisted Kommune og råder over et fjernlager på 800 m².